

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 287

Poikkeamishakemus tontille III (Nalkala), Hämeenpuisto 33, asuinkerrostalon laajentaminen

TRE:4107/10.03.01/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Elina Karppinen

Valmistelijan yhteystiedot

Toimistoarkkitehti Merja Kinos, puh. 040 481 2571, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus

Myönnetään tontille 837-103-29-2 lupa saada poiketa asemakaavan kerrosluvusta ja rakennusoikeudesta asuinkerrostalon laajentamiseksi hakemuksen liitteenä olevien suunnitelmien periaatteiden mukaisesti III (Nalkala) kaupunginosassa, osoitteessa Hämeenpuisto 33 sillä ehdolla, että rakennuslupavaiheen suunnitelmissa huomioidaan kaupunkikuvatoimikunnan lausunnossa esitetyt asiat.

Lupa on voimassa kaksi (2) vuotta siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Päätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava luvan voimassaoloaikana.

Kokouskäsitely

Tiina Leppänen-Kaarsalo ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Perustelut

Poikkeamispäätös MRL 171 §:n nojalla MRL 58 § 1 momentin säännöksestä, jonka mukaan rakennusta ei saa rakentaa vastoin asemakaavaa.

Asuinkerrostalon ullakkotilat puretaan ja tilalle rakennetaan neljä asuntoa sekä uudet IV-konehuoneet ja sauna.

HAKIJA ON ANTANUT ERITYISET SYYT POIKKEAMISELLE

”Laajennetaan ja peruskorjataan ullakkokerrosta ja haetaan poikkeamista ullakon määritelmästä sisäpihan/ itäjulkisivun puolella sekä rakennusoikeudesta. Hanke on esitelty Kaupunkikuvatoimikunnalle 08.03.2022.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Poikkeamiset:

1. Ullakon määritelmä rakennuksen sisäpihan/ itäjulkisivun puolella:

Uusi ullakkokerros on sekä Hämeenpuiston että Hallituskadun puolelta sisäänvedetty, sijoittuen enintään 45° kulmassa kohoavan - kuvitteellisen - vesikattotason alapuolelle. Arkkitehtonisista, funktionaalisista sekä rakenteellisista syistä rakennuksen sisäpihan/ itäjulkisivun puolella rakennuksen ulkoseinä jatkuu samassa linjassa olemassa olevan ulkoseinän kanssa. Kaupunkikuvatoimikunta ei nähnyt tässä ongelmaa. Ympäristöopas 72 sivulla 14 lukee seuraavasti: "MRA 58 § mom. Rakennuksen ulkokatto saa kadulle ja pihalle päin kohota enintään 45 asteen kaltevuuskulmassa julkisivupinnan yläreunasta. Tästä voidaan poiketa, jos se kaupunkikuvan tai rakennuksen ulkonäköön liittyvän syyn johdosta on perusteltua."

2. Rakennusoikeus:

Suunnitelmasta mitattu kerrosala on nyt noin 347k-m². Tontin kokonaisrakennusoikeudesta 6750 k-m² on Hallituskatu 22:n korotuksen (454 k-m²) jälkeen jäljellä 218 k-m², eli jäljellä oleva rakennusoikeus ylittyy noin 129 k-m²:lla eli noin 1,9%:lla. Ullakkokerroksesta löytyvät edelleen olemassa olevat ja remontoivat taloyhtiön yhteiset saunatilat, eli vanhoilla osakkailla on edelleen mahdollisuus saunomiseen. Kerrosalalaskelmasta on jätetty pois edellä mainitut saunatilat, IV-konehuoneet sekä porrashuoneet jotka eivät ole pääkäyttötarkoituksen mukaista tilaa.

Kerrosalan ylityksen vaikutus autopaikkoihin on $50/200 = 0,25$ AP. Taloyhtiön rakennuttama autohalli valmistuu 6/2022, jolloin tontin autopaikkojen lukumäärä lisääntyy 31 autopaikalla. Tontille sijoitettavat autopaikat ylittävät selvästi asemakaavan mukaisen autopaikkavelvoitteen."

KUULEMINEN

Naapurit on kuultu kaupungin toimesta. Kahdella naapurilla oli huomautettavaa hankkeesta. Yksi naapuri jätti kaksi muistutusta.

Muistutuksissa 1 ja 3 otettiin kantaa mm. korotusosan liittymiseen naapuritaloon havainnollistavan kuvan puuttumiseen, naapurikiinteistön ulkoterassien viihtyvyyteen ja turvallisuuteen, rakennusaikaisten kulkuyhteyksien turvaamiseen, rakennusaikaisiin haittoihin, hulevesien johtamiseen sekä korotuksen vaikutukseen naapuritaloyhtiön omaan, mahdolliseen myöhempään korotushankkeeseen.

Muistutuksessa 2 oltiin huolestuneita korotuksen aiheuttamasta varjostushaitasta naapuritaloyhtiön asunnoille sekä esitettiin valokulmatarkastelun tekemistä.

Muistutukset ovat kokonaisuudessaan hakemuksen liitteenä.

Hakijan antama vastine muistutuksiin 1, 2 ja 3 mm.:

"Piiirustukset on tehty alkuperäisten pääpiirustusten perusteella ja harjan korkeusasema on tarkemittattu. Toteutuksessa noudatetaan voimassaolevia

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

rakentamiseen liittyviä määräyksiä ja Tampereen kaupungin rakennusjärjestystä. Suunnittelua on tehty kaupunkikuvatoimikunnan ohjauksessa.

Räystäskorkeus ei oleellisesti muutu nykyisestä. Kattomuodon muutos on esitetty lupapiirustuksissa ja alla olevassa periaatepiirroksessa. Kattomuodon muutos ei oleellisesti vaikuta naapureiden valokulmiin.

Vesikaton liittymä City-Hämeeseen on esitetty julkisivukuvissa länteen ja itään. Kohteen väristys tehdään kaupunkikuvatoimikunnan ohjeistuksen mukaisesti. Vanhan vesikaton harjan korkeus on tarkistusmitattu.

Puisto-Hämeen hanke ei vaikuta City-Hämeen terassien käyttöön.

Kiinteistöjen välinen palomuri säilytetään. Katon turvalaitteet (mm. lumiesteet) rakennetaan voimassa olevien määräysten mukaisesti. Puisto-Hämeen hanke ei vaikuta City-Hämeen ilmanvaihtoon vaikuttaviin olosuhteisiin.

Puisto-Häme hyväksyy City-Hämeen suunnitelman 2-4- parkkipaikan perustamisesta omalle tontilleen, mikäli kaupungin määräykset sen mahdollistavat. Työn aikaiset järjestelyt tehdään viranomaisten määräysten mukaisesti ml. pelastustievaatimukset.

Työn aikaiset järjestelyt sovitaan naapureiden kanssa, mikäli on tarve käyttää naapureiden alueita asennuksen osalta.

Melua synnyttävän rakennustyön suhteen toimitaan kaupungin järjestyssäännön mukaisesti.

Rakennusaikaiset suojaukset tehdään viranomaisten ohjeiden mukaisesti. Rakennustyöalue tullaan huputtamaan.

Puisto-Hämeen pihan kuivatusjärjestelmä on uusittu autohallihankkeen aikana ja sadevedet johdetaan omaan sadevesijärjestelmään.

Puisto-Hämeen hanke ei vaikuta City-Hämeen mahdolliseen ullakkorakentamiseen.

Rakentamiseen liittyvissä vastuissa ja velvoitteissa noudatetaan voimassa olevia oikeuskäytäntöjä."

Hakijan antamat vastineet havainnekuvineen ovat hakemuksen liitteenä.

POIKKEAMINEN

Asemakaavassa tontin suurin sallittu kerrosluku on VII u½. Kerrosluku on seitsemän ja ullakon tasolla saa rakennuksen suurimman kerroksen alasta käyttää ½ kerrosalaan laskettavaksi tilaksi. Siitä poiketen ullakon tasolle rakennetaan enemmän kuin puolet rakennuksen suurimman kerroksen alasta, jolloin kerrosluvuksi tulee kahdeksan (VIII).

Tontille osoitettu rakennusoikeus on 6 750 k-m². Siitä poiketen tontin rakennusoikeus ylittyy 129 k-m² (1,9 %).

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Poikkeaminen voidaan erityisestä syystä myöntää, mikäli se ei MRL 171 § mukaisesti

1. aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
2. vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
3. vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
4. johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

ASEMAKAAVOITUS

Tontti sijaitsee kaupungin keskustassa rajautuen pohjoisessa ja idässä asuin- ja liikerakennusten tontteihin, etelässä Hallituskatuun ja lännessä Hämeenpuistoon. Tontti sijoittuu Museoviraston määrittelemän valtakunnallisesti merkittävän Hämeenpuiston rakennetun kulttuuriympäristön alueelle (RKY).

Rakennusoikeus on 6 750 k-m². Rakennusoikeuden ylittäminen 129 k-m² (1,9 %) ei merkittävästi lisää rakennuksen massaa.

Kerrosluku on seitsemän ja puoli (VII½). Ullakolle saa sijoittaa puolet rakennuksen suurimman kerroksen kerrosalasta. Asuinkerrostalon korotus sijoittuu nykyisen ullakkokerroksen paikalle, Hämeenpuiston ja Hallituskadun puolelta sisäänvedettynä, muodostaen kerroksen. Asuinkerroksen pohjoispäättyyn tulee taloyhtiön saunatila. Lisäksi molempien porrashuoneiden yhteyteen tulee IV-konehuoneet. Asuinhuoneistot sijoittuvat korotuksen Hämeenpuiston puoleiseen osaan. Korotuksen kulma nousee jonkin verran nykyisen ullakon kattolinjan yläpuolelle Hämeenpuiston puolella. Sisäpihan puolella korotusta tulee enemmän, sillä siellä korotus ulottuu olemassa olevan rakennuksen ulkoseinän linjaan asti. Sisäänvedon ansiosta rakennuksen korotus ei näy hallitsevana Hämeenpuiston ja Hallituskadun katunäkymässä. Poikkeaminen kerrosluvusta esitetyllä tavalla ei poikkea Hämeenpuiston asuinkerrostalojen kattomaailmasta ja ullakoiden korottamisen periaatteista. Suunniteltu laajennus ei muuta Hämeenpuiston valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) liian voimakkaasti. Korottaminen tukee kaupungin täydennysrakentamistavoitteita.

Asemakaavan autopaikkavaatimus on yksi autopaikka 200 m² kohti. Yhdyskuntalautakunnan hyväksymän (29.1.2019 § 27) Tampereen pysäköintinormin mukaan asumisen pienissä alle 1200 k-m² täydennys- ja ullakkorakentamishankkeissa ei muodostu pysäköintipaikkavelvoitetta keskustan, ala- ja aluekeskusten kävelyvyöhykkeellä. Hämeenpuisto 33 sijaitsee pysäköintinormin keskustan kävelyvyöhykkeellä ja laajennuksen suuruus on 347 k-m², joten autopaikkavelvoitetta ei tule. Tämän lisäksi taloyhtiön autohallin valmistumisen myötä vuonna 2022 tontin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

autopaikkojen lukumäärä on lisääntynyt 31 autopaikalla, jonka jälkeen tontille sijoitettavat autopaikat ylittävät asemakaavan mukaisen autopaikkavelvoitteen.

Asemakaavayksikkö toteaa, että poikkeaminen rakennusoikeudesta ja kerrosluvusta ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle eikä vaikeuta luonnon tai rakennetun ympäristön arvojen säilyttämistä koskevien tavoitteiden saavuttamista tai johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Poikkeamisluvan myöntämisellä ei ole merkittäviä vaikutuksia yritystalouteen.

LIITTEET:

Sijaintikartta: Kartassa on esitetty rakennuspaikan sijainti ja poikkeuslupatilanne. Tontti sijaitsee kaupungin keskustassa rajautuen pohjoisessa ja idässä asuin- ja liikerakennusten tontteihin, etelässä Hallituskatuun ja lännessä Hämeenpuistoon. Tontti sijoittuu Museoviraston määrittelemän valtakunnallisesti merkittävän Hämeenpuiston rakennetun ympäristön alueelle. Lähialueelle on aiemmin haettu 13 poikkeamislupaa, joista yhdeksän on hyväksytty, kolme on hylätty ja yksi on vielä vireillä.

Asemakaava: Tontti on osoitettu asuin- ja liikerakennusten korttelialueeksi. Rakennusoikeus on 6 750 k-m². Kerrosluku on seitsemän ja puoli (VII½). Ullakolle saa sijoittaa puolet rakennuksen suurimman kerroksen kerrosalasta. Asemakaavan autopaikkavaatimus on yksi autopaikka 200 m² kohti.

Hakijan vastineet muistutuksiin

Lausunnot: Maakuntamuseo, ELY-keskus, Kaupunkikuvatoimikunta

Meluseelvitys

Muistutukset

Poikkeamishakemus: Liitteessä on kerrottu hankkeen, rakennuspaikan ja hakijan tiedot.

Suunnitelmat: Rakennus sijaitsee tontin länsireunassa, Hämeenpuistoa vastapäätä. Korotus tulee purettavan ullakkokerroksen paikalle.

Korotusosaan sijoittuu neljä 36,5-39 m² suuruista asuinhuoneistoa, taloyhtiön saunatilat sekä kaksi IV-konehuonetta. Hämeenpuiston ja Hallituskadun suuntaan korotusosa on sisäänvedetty, jonka ansiosta asunnoille muodostuu laajat kattoterassit. Laajennuksen kattomuoto on epäsymmetrinen harjakatto.

Lausunnot

Hakemuksesta on saatu lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta, Pirkanmaan ELY-keskukselta, pelastuslaitokselta sekä Turvallisuus- ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kemikaalivirastolta (TUKES). Myös kaupunkikuvatoimikunta on antanut suunnitelmista lausunnon. Pelastuslaitoksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ei ollut huomautettavaa hakemuksesta.

Pirkanmaan maakuntamuseo mm.:

”Lupahakemuksen ja sen liitteenä olevien asemapiirustuksen, kerrosalakaavioiden, pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustusten mukaan rakennusta on tarkoitus korottaa yhdellä asuinkerroksella, joka on Hämeenpuiston ja Hallituskadun puolelta sisäänvedetty. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että ilmeeltään hillitty ja rakennuksen alkuperäiselle ilmeelle alisteinen korotus on mahdollinen, eikä merkittävästi heikennä rakennuksen tai Hämeenpuiston RKY-alueen arvoja.”

Pirkanmaan ELY-keskus mm.:

”Pirkanmaan ELY-keskus näkee, että arvokas kulttuuriympäristö kestää hakemuksessa esitetyn muutoksen, jossa ullakkokerroksessa on selkeä sisennys. Muutos ei kuitenkaan saa johtaa kiinteistön ulko-oleskelualueiden vähenemiseen esimerkiksi autopaikkavaatimusten kautta. Poikkeamislupa-aineistossa esitetty suunnitelmaversio on 2019 laadittua suunnitelmaa säyseämpi ja arkkitehtuuriltaan varsin tavanomainen. Korotuskerroksen arkkitehtuuriin on jatkosuunnittelussa hyvä kiinnittää huomiota. Kattorakennuksen tulee vastata laadultaan Hämeenpuiston kulttuuriympäristön asettamiin vaatimuksiin olla rakennusajankohdaltaan tunnistettavissa. Hillitty nykyaikainen ilmeikkyyys on toivottavaa, kunhan ei ullakkokerotus vie liiaksi huomiota arvokkaassa Hämeenpuiston ympäristössä. Tarkoituksenmukaisin tapa tutkia ullakkorakentamisen mahdollisuudet valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä on asemakaavamuutos, jossa arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti hankkeen edellytykset ja vaikutukset.”

Asemakaavoituksen vastine:

Yhdyskuntalautakunnan hyväksymän (29.1.2019 § 27) Tampereen pysäköintinormin mukaan asumisen pienissä alle 1200 k-m² täydennys- ja ullakkorakentamishankkeissa ei muodostu pysäköintipaikkavelvoitetta keskustan, ala- ja aluekeskusten kävelyvyöhykkeellä. Tässä laajennuksen suuruus on 347 k-m², joten autopaikkavelvoitetta ei tule.

Tampereen asemakaavoituksessa on linjattu, että yhden kerroksen asuinkerrostalojen korotukset myös valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä on mahdollista hoitaa poikkeamisluvalla, mikäli suunnitelmat täyttävät niille annetut reunaehdot, kuten tässä tapauksessa.

Kaupunkikuvatoimikunta:

”Kaupunkikuvatoimikunta on käsitellyt korotushanketta aiemminkin, mutta todettiin, että hankkeen suunnitelmien ja suunnittelun lähtökohtien muuttuessa olennaisesti hanketta käsitellään uutena.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunkikuvatoimikunta totesi, että kattokerros sopeutuu arkkitehtuuriltaan maltillisena varsin hyvin RKY-alueelle. Toimikunta nosti esille muutamia kehityskohtia:

1. Vaikka maltillista arkkitehtuuria pidettiin hyvänä, voisi rivitalomaisuutta arkkitehtuurin keinoin koittaa vähentää.
2. Länsi- ja eteläjulkisivuille on syytä suunnitella jo tässä vaiheessa aurinkosuojauksen tapoja, jotta mahdolliset katokset ja markiisit eivät ole yksittäisten osakkaiden teettämien suunnitelmien varassa, vaan suojaukset suunnitellaan osaksi arkkitehtuuria.
3. Asuntoterassien väliseinien muotoilua tulee kehittää, jotta seinäkkeet eivät näyttäydy niin irrallisen oloisina levyrakenteina katolla. Myös lasikaiteen detaljointiin ja tarkempaan sijoittamiseen räystäään tuntumaan (mieluummin hieman sisäänvedettynä) tulee kiinnittää erityistä huomiota.
4. Julkisivusävyä tulee kehittää ja etsiä hieman lämpimämpi ja murrettu sävy. Tummaa kylmää harmaata tai mustaa pidettiin liian julmana ja kontrastisena muuhun julkisivuun ja ympäristöön verrattuna.

Kaupunkikuvatoimikunta puoltaa hanketta edellä mainituin ehdoin. Ehtojen täyttymistä valvoo rakennusvalvontapäällikkö ja kaupunkikuva-arkkitehti.”

Tiedoksi

Hakija, muistuttajat, Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan maakuntamuseo

Liitteet

- 1 Liite YLA 13.12.2022 Poikkeamishakemus
- 2 Liite YLA 13.12.2022 Sijaintikartta
- 3 Liite YLA 13.12.2022 Suunnitelmat
- 4 Liite YLA 13.12.2022 Meluselvitys
- 5 Liite YLA 13.12.2022 Lausunnot
- 6 Liite YLA 13.12.2022 Muistutukset
- 7 Liite YLA 13.12.2022 Hakijan vastineet muistutuksiin
- 8 Liite YLA 13.12.2022 Asemakaava

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Annettu julkipanon jälkeen 16.12.2022

Muutoksenhakuviranomaisen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
16.12.2022

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Valitusosoitus

§287

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
- 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen);
- 5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen; sekä
- 7) viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen. Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen antamisesta. Päätöksen antamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.